

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
dvorišče, I. nadstropje.
* * *
Rokopisi se ne vračajo.
* * *
List izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.
* * *
Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.
* * *
Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.
* * *
Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za **avstro-
ogorske** dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12:50
četrletno . . . K 50.—
mesečno . . . K 2:10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28.—
za **vse druge de-
žele i. Ameriko** K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas** (inzerate) se
plačuje od četrstopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Št. 263.

Telefonska številka 65.

Celje, v petek, 18. novembra 1910.

Čekovni račun 46.817.

Leto II.

Izjava.

Vodstvo Zveze slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem izjavlja, da nima nobenega stika z akcijo nemških tovarišev in tovarišic v »Lehrerbundu«¹ proti obstrukciji v štajerskem deželnem zboru. Za to tudi izjavlja, da nima ničesar opraviti niti z okrožnicami glede zborovanj in resolucij proti obstrukciji niti z nepodpisanimi letaki, ki vsebujejo material proti obstrukciji v štajerskem deželnem zboru. Slovensko učiteljsvo se iz narodnih in stvarnih razlogov z več točkami v omenjenih letakih nikakor ne strinja in posebej obsoja robat in nesramen ton, v katerem se govori o težko priborjeni kmetijski šoli v Št. Jurju ob J. ž. in o njenih obiskovalcih. Dalje bo govorila o temi predmetu Zveza v nekoliko tednih, ko bo imela zbrane izjave vseh slov. učiteljskih društev na Štajerskem.

Klerikalci in grof Aehrenthalova politika.

London, 13. nov. 1910.

Gosp. dr. Šusteršič je izustil svoj veliki govor »proti«² vnanji politiki grofa Aehrenthala ter izjavil, da »Jugoslovani odobravajo prej ko slej aneksijsko politiko in da so pripravljeni nositi njene posledice«. Pravi nadalje, da Nemčije ni treba hvaliti, da je stala grofu Aehrenthalu v »blesteči oborožbi«³ ob strani, ker je storila to »v dobro premišljenem lastnem interesu«. Končno je še protestiral »proti kakeršnimkoli gospodarskim koncesijam napram balkanskim državam na stroške kmetijstva, sicer je pa (popolnoma zdrav, pardon,) za carinsko zvezo z Balkanom!«⁴ (Šaljivec!)

Kaj ne da, odkar so hornisti generala Jozue tako strahovito »fovš pložali«⁵ pred Jeriho, da se je mestno obzidje podrla, ni svet še slišal tako opozicijskega govora. Če je grof Aehrenthal preстал to »katastrofo«, naj ga pošlje takoj kot »primerne«⁶ poslanika na kak balkanski dvor, da nam pridobi »izgubljene simpatije balkanskih držav.«⁷

Upajmo, da bo za ta »veliki opozicijski govor«, ki ga je g. dr. Šusteršič brez pooblastila spregovoril v imenu »Jugoslovanov«, ob svojem času slovenski narod z njim obračunal ter njemu in njegovim somišljenikom pregnal veselje, se na tak način norca delati iz naših političnih teženj. Zakaj ni dr. Šusteršič jasno in z vsem povdarkom izjavil, da je postala A. O. po aneksiji Bosne in Hercegovine balkanska država in da se kot taka mora v svojem interesu otrestiti upliva svojega nemškega zaveznika, kateri hoče svojo svetovno politiko opreti na nemško Avstrijo, na Madžare, Rumune, Mladoturke, ter si na te zaveznike oprt, preklestiti pot do perzijskega zaliva in Indijskega oceana. To niso strahovi, porajajoči se v glavah preplašenih jugoslovanskih politikov, temveč do-

takljive realnosti, katere se vsakemu treznemu opazovalcu kažejo v jasnih oblikah. Bagdadska železnica, nemške intrige v Perziji in v Carjem gradu, zadnje turško posojilo, vse to so dejstva, ki svare voditelje naše vnanje politike, naj se čuvajo svojih berolinskih zaveznikov, dokler je še čas. Na Dunaju so za vsa ta dejstva slepi in gluhi, zato je dolžnost slovanskih in še prav posebno jugoslovanskih politikov, da je na to njih zmoto opozore in če bi se s tem visokim krogom še tako zamerili. Na hvaležnost zasleplencev ne sme pošten politik računati; baš nasprotno, mora biti pripravljen na zamero in preganjanja, zato ni ne lahko ne prijetno biti voditelj slovenske in jugoslovanske politike. Tri glavne lastnosti slovenskega in jugoslovanskega politika so: modrost, poštenje in pogum (pogum na Dunaju, v Budimpešti, ne klicanje na korajžo in ošabno izzivanje slabejših v deželnem zboru v Ljubljani).

Že zadnjič sem dejal, da ljudje povsod vedo, da se mladoturški režim v ničem ne razlikuje od Abdul-Hamidovega absolutizma in da so bile vse dolge tirade mladoturških puntarjev o politični prostosti, ravnopravnosti vseh narodnosti in ver, o pošteni upravi in gospodarskem razvoju itd. le prazne fraze, katerih Mladoturki sami niso nikdar resno jemali in tudi niso nikdar kanili je uresničiti. To lažnjivost Mladoturkov so razne narodnosti otomanske države tudi spoznale in novi mogotci se boje posledic. Da bi odvrnili pozornost nezadovoljnih narodnosti od notranjih na vnanje reči, hočejo na vsak način vojsko, če ne z Grčijo, katero bi sami lahko pobili, pa z Bolgarijo, zoper katero so si pridobili s pomočjo nemškega poslanika Marschalla Romunijo kot zaveznico. Za vojsko je pa treba denarja. Iskali so ga v Parizu, pa tam se jim je reklo: »Za vojsko ne posojimo, za poštene, gospodarske investicije damo radi, zahtevamo pa kontrolo nad vašim gospodarstvom in jamstvo za to, da se posojilo res pačnetno uporabi na splošni blagor in ne zavrže v nepotrebne in izzivajoče oborožbe. To je mladoturške gospode razjezilo, mislili so pa, da dobe potrebni drobiž v Londonu, ako se le tam oglasijo. A tu so bili kaj nemilo iznenadeni. Čujte, kako je o tem pisala »Times«, ta najzmernejši in najbolj diplomatski list. Najprej poroča, da je bil zastopnik turške vlade pogoje, ki so mu jih stavili v Parizu, sprejel, da ga je pa potem turška vlada desavouirala in te pogoje odklonila. »Times«⁸ potem nadaljuje:

»Ves dogodek dela čuden utis in ne vzbuja nikakega zaupanja. Pogoji, katere je stavila francoska vlada, niso bili pretirani. Zahtevala je v resnici, naj se ji da jamstvo za zdravo in varčno finančno upravo. Turčija ni v položaju bogate, dobro vladane države, katere išče denarja za posebne namene. Turčija je podobna dolžniku, kateri si je izposodil ogromne svote, katere je pa večino ma zapravil. Predno ji bodo mogli nje prijatelji dati še več denarja, morajo dobiti garancijo za to,

da ga bode tu modro in previdno uporabila. Zdi se, da si turško ministerstvo domišlja, da lahko dobi denarja, ako le zine in da njih upnikov to prav nič ne briga, v kake namene se potrosijo posojila. Večje zmote si ne moremo zamisliti, kajti ta stvar se tiče cele Evrope.«⁹

Čedalje bolj raste občutek, da se morajo turška politika in turške težnje premeniti in znatno preobraziti predno si bode moglo ministerstvo zopet pridobiti ono zaupanje, katero se je stavilo v novi režim.¹⁰ v zgodnjih dneh revolucije. Turčija ne sme pričakovati, da bode z uspehom lahko iskala denarja pri enih, prijateljstva pa pri drugih. Najpametnejše bi bilo za njo, da bi se v sedanjem trenutku kar najmanj mogoče nagibala na kako posebno stran, toda bojimo se, da je baš sedaj kaj težko pridigati modrost zmerne politike v Otomanski državi. Visoke nade, katere so gojili opazovalci pred dvema letoma, so upale. Nikjer ne vidimo gotovosti, da bi se posojila potrosila za notranji razvoj in ne za vnanje pustolovščine.¹¹ Sistem kontrole je drug, toda stare nadloge se zopet pojavljajo. Razmere v Macedoniji začenjajo zopet vzbujati najhujše slutnje in bojazni. Zdi se, da je prav zelo mogoče, da ako se sedanjim težnjam ne napravi konca, bo celo vprašanje prav kmalu zopet akutno. In z druge strani se je pokazalo divje in surovo postopanje gotovih krogov v Carjem gradu proti mednarodni politiki, zadnje nedeljo na shodu o perzijskem vprašanju v kaj karakteristični obliki.¹² Nočemo pripisovati preveč važnosti temu čudnemu zborovanju, toda bilo je tako nenavadnega značaja, da ga je težko smatrati za spontano ali nepripravljeno. S takimi shodi, ki dobivajo svoje inspiracije iz posebnih virov, si Turčija ne bo pridobila zopet podpore svojih prijateljev, ki so še vedno nesebični ter jej žele dobro. Največja nevarnost za njo tiči pa v tem, da razvijejo nje voditelji trdovratne in nestrpne načine postopanja; toda čeprav so se pogajanja s Francijo popolnoma razbila, vendar še ni prepozno, da bi se najnovejše napake v drugih obzirih popravilo.¹³

Tako govori zmerna in konservativna »Times«, ne morda kak radikalen nacionalec, zato Mladoturki tudi v Londonu niso dobili denarja, čeprav so zahtevali samo 144 milijonov kron, kar gotovo ni veliko za tako bogate upnike, kakeršni so Francozi in Angleži. Toda, ker, kakor pravi »Times«, »ne vidimo gotovosti, da se bodo posojila potrosila za notranji razvoj in ne pa za vnanje pustolovščine«, ne dajo ne v Parizu ne v Londonu

¹ Podčrtujem jaz, ne »Times«. Dopisnik.

² Podčrtuje »Times«.

³ Podčrtuje dopisnik.

⁴ Na shodu dne 23. okt. t. l. so imeli Mladoturki prvo besedo; poslali so telegram nemškemu cesarju, v katerem ga imenujejo »zaščitnika Muslimanov«⁵ ter ga prosijo, naj brani Perzijo pred Angleži in Rusi. Dopisnik.

LISTEK.

Tast Kondelik in zet Vejvara.

15

Ceški spisal Ignát Herrmann. — Poslovenil Stanko Svetina.

»Ne, stari, današnjega večera ne pozabim nikoli, bodi prepričan. Ne pozabila bi ga, četudi ne bi bil k temu primešal ta šč. e. Dobro veš, da hočem biti in ostati samo mati obema, Pepici in Vejvari. In ker za nje delam — delam samo kot mati. Ti ne veš, stari, kako mi je od onega dne, ko je Pepica odšla od naju — tako čudno, kakor da bi morala umreti...«

»No, no, mati«, jo je tolažil mojster. »Midva bova tu skupaj še dolgo časa. Čaka naju pri mladih še vsakovrstno veselje!«

»Bog daj«, je rekla gospa Kondelikova skoro šepetaje, zakaj čutila je, da bi se ji glas tresel; »Bog daj. Želim si življenja samo zaradi tebe — in zaradi njih!«

Mojster Kondelik je bil pripravljen že za posteljo, stopil je sedaj k ženi in jo je poljubil za lako noč. Ustna gospe Kondelikove so bila vroča, nalahno so se tresla in ko je počival na njih so progov poljub, jo je spreletel sladko-grenek čut. Bilo ji je res čudno, zelo čudno...

VI. Megle na obzoru.

Besede gospoda Kondelika v zadevi vinogradske »garniture«, niso padle na trda tla. Zdelo se je, da si je gospa Kondelikova vtisnila v glavo so-progov nauk, ki ga je dobila po usodnem dogodku z napačno dekle Reziko. Vsaj videlo se je, kakor da bi se njeno dosedanje prevneto zanimanje za vse, kar se je godilo in bi se moralo goditi pri Vejvarovih, nekoliko ohladilo. Gospa se je zdrževala in skrbno varovala, da ne bi zopet s kako stvarjo razdražila »starega«. Gotovo so bili trenutki, ko bi šla z veseljem pogledati na Vinograde mlado gospodarstvo, povprašat o včerajšnjih in predvčerajšnjih dogodkih, svetovat, pomagat. Toda opomin gospoda Kondelika je bil preveč krepak — in gospa je torej namesto sebe pošiljala na Vinograde Katinko, tu s kako slaščico za Vejvaro, tam s samim naročilom. Drugače pa je čakala hčerinih obiskov. Toda čudno: ko je Pepica tupatam skočila k mami, ni bila več gospa Kondelikova tako zgovorna, kakor navadno. Ljubeznivo je sicer sprejela hčerko, vprašala jo je po njenem in Vejvarovem zdravju, toda naglo je umolknila; njen obraz, vselej tako dobrodušen in zadovoljen, se je pokril kakor z lahnim zavojem neke oddaljene skrbi, njene oči so se ogibale zaupljivemu hčerkinemu pogledu, drugikrat pa so gledale po strani in počivale na Pepici, kakor bi pričakovala kakega vprašanja, kake vesti.

Pepica ni niti zapazila, da jo sedaj mamica

ne spremlja do stopnjic, kakor je delala prej, in tudi ni slutila, da po njenem odhodu mamica globoko vzdihuje, da gre včasih celo v zadnjo sobo in da se šele čez dolgo časa vrne v kuhinjo, in včasih z očmi, na katerih bi bil vsak razun Katinke spoznal, da so se tam zadaj solzile.

Ker je imela svoje lastne skrbi, ni Pepica Vejvarova zapazila nobene spremembe v materinem vedenju. Kako pa bi tudi imela oči za kaj drugega, kot za zadeve svoje mlade domačije! Vse ji je bilo tako novo in vsak dan ji je prinesel novih, drobnih skušenj, o katerih se ji prej še sanjalo ni. Imela je dosti dela, da je v svoji glavi vse uredila in neizrečeno bi se začudila, ko bi jo kdo nekega dne opozoril: ali se ti ne zdi, Pepica, da je mamica sedaj vsa drugačna?

Ne, ne zdi se ji. Njej se ni prav nič zdelo — ali bolje povedano: začetek njenega novega življenja je bil edino sen, toda ta se je tikal samo nje in Vejvare in nikogar drugega.

Nasproti temu pa mojstru Kondeliku ni ušlo, da je njegova žena bolj molčala kakor navadno. Da bi njegova pridiga pustila v gospej tako občutne sledove? Ali molči nalašč, ali je ta molk navsezadnje odpor proti njegovemu opominu? Nič takega. Čeprav se mojster svoj živ dan ni pečal z analizo duševnega stanja kogarkoli (in komaj da mu je bilo nekaj znano o podobnem preiskovanju sploh), je vendar čutil, da vedenje drage žene nima vzroka niti v jezi niti v odporu. Slednjič je

te malenkosti in Mladoturki so bili prisiljeni potrkati na vrata svojih berolinskih prijateljev. Ti so jim po dolgem oklevanju obljubili denar, pa ne po 4% ampak po 5½% in po mnogo nižjem kurzu kakor bi ga bili dobili v gospodarske svrhe v Parizu. Gospodarske svrhe so pa Mladoturkom deveta briga in tudi njih berolinski prijatelji jim pravijo, da so jim bojne ladije in topovi bolj potrebni ko ceste in železnice, zato so jim dali to drago posojilo brez takih pogojev, vendar pa niso hoteli prevzeti celega rizika te kupčije nase in grof Achrenthal je bil tako priazen, da ga je naprtil dober del tudi avstrijskim bankam. (15% celega posojila dobe Mladoturki na Dunaju.) (Konec jutri.)

Politična kronika.

POGAJANJA NA ČESKEM — SO SE KONČALA BREZ USPEHA.

Po več ko šesttedenskih spravnih pogajanjih je smatrati danes pravna pogajanja med Nemci in Čehi za definitivno razbita. Veleposestvo je sicer včeraj poskušalo še z novim kompromisnim načrtom, kateri je imel v mislih pred vsem tole točko: permanentno komisijo. S tem se bi zabranilo, da bi češki deželni zbor sploh bil odgođen, torej bi se lahko poljubno sešli člani narodnostno politične komisije k posvetovanjem. Toda ta predlog se ni niti z ene niti z druge strani smatral za sprejemljivega. Češki radikali so vrh tega obvestili druge deželnozbornske stranke, da hočejo, da se ne skliče plenum deželnega zbora, oziroma, če ne bi bil državni zbor odgođen, odpoklicati svoje zastopnike iz narodnostnopolitične komisije. Na obeh straneh, na češki in nemški, je prevladovalo to prepričanje, da bi bila vsaka nadaljna pogajanja med strankama odveč. Načelnika obeh narodnostnih strank, dr. Eppinger in dr. Škarda, sta se radi tega včeraj popoldne podala k načelniku narodnostnopolitične komisije grofu Clam-Martinicu ter ga naprosila, da naj najvišjemu maršalu princu Lobkovicu poroči, da naj ukrene vse potrebno. Splošno se sodi, da bo češki deželni zbor že danes odgođen in se bodo nadaljni poskusi za češko-nemški sporazum izvršili šele spomladi.

IZ ZASEDANJA AVSTRIJSKE DELEGACIJE.

Prej in lažje kakor je bilo po dolgih debatah zadnjih dni pričakovati, bo delo avstrijskih delegacij dogotovljeno, deloma po zaslugi opozicijskih poslancev, ki so zlasti včeraj pokazali, da jim gre le za stvarni odpor, ne pa za nagajivost. Vsaj so le opozicijski s svojo navzočnostjo omogočili včerajšnjo sklepčnost delegacij. Prof. Mandić je bil rešitelj včerajšnje seje. Skoraj v triturnju so ga uradniki zbornice izsledili in odpeljali v sejnico. Pozornost je vzbujal danes gladek sprejem vojnega proračuna in izrednega vojnega kredita. Zlasti pri izrednem vojnem kreditu se ni razvila nobena debata in od marsikateri strani se je povdajalo, da je temu dejstvu pripisovati značaj majhne demonstracije proti onim tajnim silam, ki v zadnjem času odločno silijo sicer simpatičnega kupnega vojnega ministra Schönauha v demisijo. Vojni min. Schönauh v svojem včerajšnjem govoru nikakor ni tajil, da se nahaja takorekoč med dvema stoloma, da na eni strani ugotovi volji vladarja, na drugi strani pa se deluje proti njemu od drugega v avstrijski armadi zelo merodajnega činitelja. Tudi debata o mornariškem kreditu je bila prav kratka. Želje in kritike, ki so deloma in povečini že izražene v mornariškem odseku, so se včeraj ponavljale v plenarni seji. Pribiti pa je predvsem dejstvo, da tudi najbolj navdušeni zagovorniki pomnožitve avstrijske oborožene sile niso mogli odobravati postopanja mornariške uprave glede naročila dreadnoughtov. Izražena je bila tudi želja, da naj se predloži delegacijam mornariški program, ki naj bo ugotovljen v posebnem mornariškem zakonu. Grof Montecuccoli, komandant mor-

narice, je bil v svojem odgovoru tudi prav kratek. Povdarjal je še enkrat potrebo dobro oborožene mornarice ter izjavil, da bo predložil po možnosti že januarjem delegacijam mornariški program za dobo 4—6 let. Govorili so o mornariškem proračunu še grof Latour, delegati Exner, Kramár, Seitz in Njemeč. Po sprejetem mornariškem proračunu se je začela razprava o dobavah za armada, na kar se je seja zvečer ob 7. zaključila. Prihodnja seja je danes ob 10. dopoldne.

DROBNE PARLAMENTARNE VESTI.

Včeraj je zboroval ministerski svet, ki se je ukvarjal s pripravami za bodoče zasedanje parlamenta. Posvetoval se je o proračunskem provizoriju, najemom 110 milj. posojila za železniške vozove drž. železnice in razširjenje telefonskega omrežja, s podaljšanjem bančnega privilegija, državnozb. poslovnikom itd. — Važno je, kdo bo predsednik proračunskega odseka. Chiari je v poletju odložil svoje mesto z motivacijo, da ne razume slovanskih jezikov. Z volitvijo novega predsednika se bode bavilo posvetovanje slovanskih klubovih načelnikov. — Češki poslanci se pripravljajo za ustanovitev enotnega češkega državnozborskega kluba.

Štajerske novice.

Štajerski klerikalci — postavljeni na laž. Na drugem mestu prinašamo izjavo, ki v polnem obsegu potrjuje informacije, katere je priobčil »Nar. Dnevnik« v zadevi znanih nemškonacionalnih letakov, kateri govore o »posvinjenju« kmetijske šole v Št. Jurju ob J. ž. Slovensko učiteljstvo nima s tem letakom niti posredno niti neposredno ničesar opraviti, ravno tako tudi ne slovenska napredna javnost. Nemški učitelji v »Lehrerbundu« so začeli na lastno pest akcijo proti slovenskoklerikalni obstrukciji v štaj. dež. zboru in so tudi na lastno pest, brez vedenja slov. odbornikov »Lehrerbunda«, razposlali nekaterim slov. učiteljem omenjene letake. O tej nekorektnosti nemških odbornikov »Lehrerbunda«, ki je le ustanovljen za varstvo skupnih stanovskih interesov in izključuje vsakršna narodnostna vprašanja, bo že govora na pristojnem mestu. Jasno je sedaj, da so naši klerikalci z obdolžitvijo slov. učiteljstva, kakor da bi ono očitalo obiskovalcem šentjurske kmetijske šole »posvinjenje« te šole, napravili veliko politično lumparijo. Slovensko učiteljstvo se baš trudi, da vzbuja med našo kmečko mladino zanimanje za to šolo in da fantje dobe za obisk tudi stipendije in podpore. Zato je očitane klerikalcev tem grše in tem bolj obsojanja vredno, ker ni le navadna laž, temveč tudi izliv grde nehvaležnosti. Zato si klerikalci tudi v nedeljo niso upali v Celju sklicati javnega protestnega shoda, ker so se bali, da bi se udeležili shoda tudi naprednjaki in pojasnili tam ljudstvu lumparijo in nepoštenost sklicateljev, ki hočejo obrekovati slov. narodno učiteljstvo in slovenske narodnjake sploh. Mi bomo natančno pazili na one, ki hočejo odobravati to politično lumparijo klerikalcev proti nam in se udeležili nedeljskega shoda v Celju. Bomo videli, ali pridemo tudi na Štajerskem do politične poštenosti ali ne. Slovensko duhovščino in »voditelje« pa naj bo sram, da so v svoji politični strasti tako daleč zagazili, da ne poznajo nobene časti, poštenosti in dostojnosti več. Ni nam treba naglašati, da se na ta način razdor in sovraštvo v slov. političnem življenju mora širiti do skrajnosti — česar se bodo veselili samo Nemci, kot tisti, ki so tudi v omenjenem letaku oblatili našo mladino. Zakaj pa klerikalci ne protestirajo proti Nemcem, ki so edini in pravi krivci? Zakaj kler. dež. poslanci še niso protestirali v deželnem zboru, ko je že rabil nek nemškonac. poslanec izraz »versaut«? Takrat jim ni bilo za čast naše mladine, ker bi se morali postaviti po robu Nemcem; danes hočejo pa obdolžiti slov. naprednjake greha, ki so ga napravili

nemški nacionalci! V časih, ko se vežejo naši klerikalci z najbolj zagriženimi Nemci proti nam, kakor smo to videli nedavno v Celju, je pač vsaka klerikalna lumparija mogoča!

V Kompromis za občinske volitve v Trbovljah. Pogajanja glede kompromisa pri občinskih volitvah v Trbovljah so sedaj končana. Vodje posameznih strank so se dogovorili, da bodo v občinski odbor volili 22 Slovencev in 8 Nemcev, zastopnikov industrije. Med slov. zastopniki bude 15 naprednjakov, 4 socijalisti in 3 klerikalci.

V Dopolnilne občinske volitve v Sl. Bistrici. Pri včerajšnjih dopolnilnih občinskih volitvah v 3. razredu so Slovenci propadli in so zmagali nemškutarji z večino 2 glasov. Nekaj slovenskih volilcev je ostalo namreč doma. Obširno poročilo sledi.

V Slabe posledice obstrukcije v deželnem zboru za občinsko gospodarstvo. »Sloga« poroča iz rogaškega okraja: Letos smo imeli v občinskem proračunu nad 100% občinskih doklad; zdaj pa nam je okrajni odbor naznanil, da imamo dovoljeno samo 60%; ostalo se bomo zadolžili v nemški okrajni šparkasi, ker je občinam prepovedano pri posojilnicah jemati na posodo. Nad 60% sme dovoliti le deželni zbor, ki pa ne zboraže vsled obstrukcije. Za leto 1911. moramo torej postaviti najmanj 140%, če pa deželni zbor ne bode zboraže; dobili bomo zopet samo 60%, za leto 1912. bo tedaj najmanj 250% itd. O ti nesrečna obstrukcija! Gospod urednik, kje je ta Korošec, ki dela obstrukcijo, da mu povemo resnico v obraz? Saj ne pride pred nas! Ali se ne upa?

Zanimiva izjava na naslov Karla Linhart. — Pravkar sem prebral brošuro »Der Abwehrkrieg des unterländischen Deutschlands«. Napisal jo je Karl Linhart, tisti človek, ki ga je bila slovenska socijalna demokracija po pravici sunila čez prag in ki zdaj na debelo pljuje v tisto skledo, iz katere je nekoč sam zajemal. Ne brigal bi me ta brezsrčni renegat, tudi bi me ne brigala njegova brošura. Toda predrznil se je, da je zlorabil moje ime ter da se je skliceval name, ko je pisal o slovenski »nekulturi«. Pograbil je iz neke moje satire par stavkov, izluščil jih iz vsake pametne zveze ter jih postavil za dokaz, kako sodijo slovenski pisatelji o svojem narodu. Na tak način bi jaz dokazal iz najboljših nemških pisateljev, da nemški narod nima kulture in da sestoji sploh iz samih idijotov. Toliko razuma že prisojam Linhartu, da se je dobro zavedal svoje nesramnosti; zato je nesramnost toliko večja. Vendar pa nisem bil slabe volje, ko sem brošuro do konca prebral. V nji govori Linhart o nemškem mostu do Adrije. Vse kaže, da nameravajo graditi ta most na stebrih renegatstva, prodanstva, laži in breznačajnosti. V tem je za nas vesela tolažba, da bo most trhel in plesniv, še predno bo zgrajen do Drave; kajti zgodovinski razvoj ne trpi laži in pomete z njimi prej ali slej. Tudi me niso vznemirjala vsa tista ovaduška napolcevanja, ki jih je bil Linhart nakopil v svoji umazani brošuri; bodimo veseli, da se je zlagano spodnještajersko nemštvo ponižalo do Linharta — znamenje, da je to nemštvo gnilo in da je v razsulu! — Sv. Trojica v Slov. Goricah. — Ivan Cankar.

Vse one cenjene naročnike, ki so prejeli, oziroma še bodo prejeli opomine za zaostalo naročnino, uljudno prosimo, da se koj odzovejo. S tem si prihranijo nepotrebne in neljube sitnosti, ki bi sicer morale nastati.

Upravištvu.

Pozor! Naznanja se nam od večih strani, da nekateri c. naročniki ne dobivajo redno našega lista. Ker se list vedno redno odpošilja, je ta nemogoče le vsled nemarnosti naših pošt. — Vsak tak slučaj naj se nam nemudoma javi, da enkrat za vselej zbijemo raznim poštnim uradom veselje do tega »zaplenjevanja«. Reklamacije so poštne proste, kar se naj blagovoli vpoštevati pri omejenih poročilih.

Upravištvu.

V Iz Celja. (Stavka v obrtnonadaljevalni šoli.) Tukajšnja obrtnonadaljevalna šola je dobila s početkom letošnjega šolskega leta novo, moč, namreč nadučitelja na mestni deški šoli Čedarja. Mož je »Nemec« z gotovo nemške Poljskave pri Pragarskem. A diči ga ne le njegov pristni nacionalizem temveč tudi odlične »pedagogične« lastnosti. V obrtno nadaljevalni šoli je zmerjal obrtne učence z »ušivci«, »smrkovci« itd. Sinoči zvečer bi se moral pouk oh 6. uri zvečer začeti. Čedar je čakal in čakal, toda nobenega učenca ni bilo od nikoder. Naenkrat so se odprla vrata in nekaj učencev je zavpilo v sobo: »Mi nismo ušivci, zapomnite si to!« Čedar je letel k ravnatelju Bobisutu in ga vprašal, kaj to pomeni. No — ta ga je pa poslal domu, ker si je mislil, da — večer še ni končan. Točno ob pol 8. je došlo okrog 150 učencev obrtne šole in so demonstrirali proti Čedarju. Ko je došel ravnatelj Bobisut, so šli 4 učenci k njemu v pisarno in mu potožili, kako

menil, da muči gospo zapuščenost. Res, sedaj, ko odide on, je tako sama, nima s kom govoriti, opravljati sveta, kakor je mojster rekel.

In nekega dne, ko je gospa Kondelikova sedla po obedu molče k oknu z nekakim šivanjem, je gledal nekaj časa nanjo čez časopis in je spregovoril:

»Kaj ne, mati, tu je nekako prazno po Pepici? Vidiš, kako je to, če je samo en otrok! Ako bi imela še kako manjšo žabo ali fanta, bi se manjšalo število počasi in privadili bi se tega...«

Gospa Kondelikova se je sklonila nad šivanjem, odgriznila nit, da je počilo, in je pogledala skozi okno tam nekam v daljavo. Mojster Kondelik ni mogel videti, kako je po njegovih besedah soprogin obraz zardel in kako ji je v očeh zaigralo...

»No, molči, mati, ko pride štoklja k Vejvarovim, bo Pepica z onim pri nas kuhana in pečena, ono bo kakor najino. Veruj mi, veselim se tega.«

Mojster je posrkal črno kavo, obrisal brke in bral dalje, kjer se je vstavil. Čez nekaj časa se je oblekel in odšel od doma.

Gospa je še precej časa sedela nad svojim šivanjem, toda šivala ni. Kako naj bi bila šivala, ko ničesar ni videla. Oči je imela vse solzne, tako da so kapale solze, debele kakor grah, na platno v naročju. Očividno je bilo, da je mojstrova opazka vzbudila v nji nekake neizrečeno žalostne misli, in vsaka žilica je na njej trepetala.

Nekoč je prišla teta Urbanova — od Pepičine svatbe že tretjič, toda takrat se je gospa Kondelikova vselej trudila, da ne bi njena zunanost imela niti najmanjšega vzroka, da bi se ona nad tem spotikala. In to je bilo olajšano tudi zaradi tega, ker se je govor gospodične Katinke vrtel vselej okoli vinogradskega parčka.

»Včeraj sem bila zopet pri Pepici«, je vneto pripovedovala tetica poslednjikrat, »že drugič — ampak ta tvoja hčerka cvete kakor punčka. Pri moji veri, še nikdar ni bila tako lepa, kakor sedaj. Kar sveti se. Skuhala mi je kavo — veruj mi, tam je drugačno mleko kakor v Pragi! Vejvara je gotovo zelo dobra duša, kaj ne, Beti — no, omikan človek — in kolač je imela Pepica, tak, da se v ustih kar sam stopil! To je sreča, ako se dva taka mlada človeka snideta, kakor sta onadva...«

Tetica Urbanova je vzdihnila, gospa Kondelikova se je vsa srečna nasmehnila.

»No in kaj, Beti«, se je tetica naglo spomnila, »ali ti Pepica še ni ničesar —«

Gospa Kondelikova jo je vprašujoče pogledala.

»No, saj sta že skoro štiri tedne skupaj!«

»Da, da«, je prikimala gospa Kondelikova zamišljeno, »skoro štiri tedne že! Hiti čas, hiti!«

Da hiti, je vedela Katinka brez potrdila gospe Kondelikove; na svoje vprašanje bi bila rada dobila drugačen odgovor. (Sledi.)

ravna z njimi Čedar — Zehder v šoli. Na to so se fantje mirno razšli — s trdnim sklepom, da k Čedarju — Zehderju ne gredo v šolo.

V nedeljo, dne 20. novembra, zvečer ob 7. uri se igra v celjskem Narodnem domu „Martin Krpan“, narodna pravljica v petih dejanjih.

v Zveza avstrijskih vinotržcev je sklenila da se vsled letošnje slabe vinske trgatve povišajo cene vsem vinskim izdelkom za 30 odstotkov.

v Iz šulferajnske šole na Polzeli. Polzelanski župnik g. Atteneder postopa pri pouku veronauka v „nemški“ šoli na Polzeli čisto pravilno in govori samo nemški. Saj so v tej šoli zbrani samo „nemški“ otroci, katere je treba rešiti sloveniziranja! Pred kratkim vpraša nek brihten kmetič, ki je dal svojega otroka v nemško šolo, kaj je župnik isti dan pri veronauku v šoli razlagal. „Celo uro so govorili o zelju“, je dejal otrok, ki še nikoli pred vstopom v šolo ni slišal nemške besede. A župnik je govoril nemški o — duši ...

v V Planini je bil izvoljen za župana nemškutar Šeršerko s 5 od 9 oddanih glasov. Na čast slovenskemu trgu to gotovo ni!

v Maribor. Piše se nam izmed občinstva: Ljudske igre, katerih je žalibog tako malo na repertoarju našega slovenskega gledališča, dasi imajo te največjo privlačno moč, in nudijo največ vsestranskega užitka in zabave, še v letošnji sezoni nismo videli. 20. tm. se pa vendarle uprizori ljudska igra „Gospodje sinovi“, novost, ki je krasna po vsebini, izborna v satiri in humoristična v komičnih tipih. Začetek je ob pol 8. zvečer.

v Iz Maribora. Mnogostranski gospod je propal deželnozborski kandidat dr. Medved. V „Nar. domu“, kjer se ga običajno voli z velikanskim navdušenjem za predsednika podružnice CMD je Slovenec in narodnjak, na zborovanjih in ustanovnih shodih konkurenčnega društva „Slov. Straža“ pa govori kot — klerikalec. Vpraša se sedaj, ali bo g. dr. Medved bolj delal za procvit CM podružnice, katero čuva kot eksponent klerikalcev pred vsemi nevarnostmi, ki bi ji eventualno pretile od samih neklerikalnih članov in podpornikov, ali za „Slov. Stražo“, kamor ga vleče srce? Take reči bo treba tudi v Mariboru pojasniti.

v Povlečenje. Justični minister je pomaknil oskrbnika mariborske moške kaznilnice Leopolda Lježarja v 8. plačilni razred.

v Prepoved. V prihodnjih dneh se vrši v Ptuj običajni katarinski sejum. Glede na nevarnost, da se zanese kolera, so oblasti prepovedale ogrskim in hrvaškim kramarjem obisk sejma.

v Železniška nezgoda. V ponedeljek 14. tm se je med postajama Ribnica-Brezje in Sv. Lovrenc nad Mariborom pripetila nezgoda, da je lokomotiva osebnega vlaka št. 419 naenkrat odpovedala službo. Morali so poslati v Spodnji Dravograd po pomožno mašino. Vsled tega je imel vlak čez 1 uro zamude. Tudi drugi poznejši vlaki so imeli neprijetne zamude.

v Odlikovalo se bo 27. t. m. v Slov. Gradcu Franca Korošca s srebrnim zaslužnim križcem s krono in žandarmerijskega titularnega stražnika Franca Novačana iz Stodencev s srebrnim zaslužnim križcem. Odlikovanje bo izvršil poveljnik žandarmerijskega oddelka v Mariboru, stotnik Oskar Haner.

Utonil je na Muti v torek popoldne petleten deček fužinskega delavca Praprotnika. Fantek se je pri Bistrici igral ter se zvrnil v vodo.

Iz Središča. Ob priliki pogreba g. Zabavnika pri Sv. Bolfenku je nabral za družbo sv. Cirila in Metoda g. Jakob Zdravec, predsednik tukajšnje podružnice, znesek 8 K 52 v.

Oddaja vžitnega davka v najem. Dne 28. listopada t. l. se bode vršila ob 10. uri dop. pri c. kr. okrajnem finančnem ravnateljstvu v Mariboru dražba najema vžitnega davka od vina, vinskega mošta in sadnega mošta za leto 1911, in pogojno tudi za leto 1912 in 1913 v sekcijah Slivnica, Poličane Sv. Jurij ob J. ž., Doberna-Velika Pirešica, Braslovče, Konjice, Oplotnica, Vitanje, Ormož z Mihovci in Ptujka gora. Natančni pogoji se zvejo lahko pri c. kr. finančnem okrajnem ravnateljstvu v Mariboru, pri pristojnih finančne straže kontrolnih vodstvih in pri oddelkih finančnih straž. C. k. finančno okrajno ravnateljstvo v Mariboru, dne 17. listopada 1910.

Tobačne cene se povišajo! S prihodnjim letom se podraže v obeh državnih polovicah cene duhana smodk in cigaret. Ogrski proračun za leto 1911 izkazuje vsled tega povišanja tobačnih cen 10 milijon kron prebitka. Avstrijsko finančno ministerstvo namerava vpeljati povišanje le za 6 mesecev in sicer od 1. julija 1911 naprej in tudi ono pričakuje za teh šest mesecev jednaki prebitek. Povišale se

bodo cene vseh sport duhana in tobačnih fabrikatov izvzemši tobaka za njuhanje. Pri navadnem duhanu se cene formalno ne bodo zvišale, pač pa se bode znižalo razmerje teže. Sedaj stane zavitek (paket) drobno rezanega duhana s 30 g 8 v, vnaprej bo stal sicer tudi toliko, a bo imel samo 25 g. Domače smodke se podražijo za 1 ali za 2 v, najcenejše za 1 v, trabuke, britanike in regalite za 2 vin. Specijalitete se bodo pa znatno povišale. Cigarete se bodo povišale za 1 v pri komadu. Ob enem namerava režija s povišanjem cene vpeljati izboljšanje kvalitete. Slednjega bodo kadilci pač veseli, a ne tako prvega!

Zopet dva slučaja kolere v Gradcu? V četrtek sta se prijavila v Gradcu zopet dva sumljiva slučaja nevarne bolezni pri dveh ženskah, ki sta že oddani v preiskovanje v izolirano bolnišnico. Istega dneva popoldan se je prijavila v bolnišnici neka tvorniška delavka iz Eggenberga pri Gradcu, Marija Irag v spremstvu moža. Izjavila je, da že doli časa boleha na driski, da je v tem stanju povzela neko klobaso in da je od tistega časa še slabše. Dalje sta izjavila zakonska, da sta imela prejšnji teden neko gospodinjo na stanovanju, ki je prišla iz Hrvaškega. Vsled tega je bolezen zelo sumljiva in ženo so takoj oddali v izolirano bolnišnico. — Drugi slučaj zadeva neko gospodično Karolino Schwarz, ki je v četrtek dopoldan z vlakom dospela iz močno okuženega ogrskega komiteta Novi sad k svoji materi v Gradec. Zdravniku, ki jo je takoj po prihodu preiskal, je izjavila, da je med celo vožnjo trpela na driski. Mestni fizikat je sumljivo bolnico spravil takoj v izolirani oddlek. Preiskava dejstev bo šele pokazala, ali je sum kolere opravičen.

Druge slov. dežele.

Pravičnost svete katoliške cerkve. »Slovenec« poroča, da je poreški škof Flapp (znani »prijatelj Slovanov!«) naročil župniku v Poreču, da se morajo odslej v tamošnji baziliki vsi pari, tudi neitalijanski, poročati italijansko. To je odredil zato, ker je tamošnji kanonik Orlandini poročil neki par v hrvaškem jeziku (oziroma v tem jeziku stavil nanj zadevna vprašanja!) in se je velelaški municij poročiti vsled tega pritožil pri škofu. Še »Slovenec«, ki nas vedno nahruli, če očitamo kat. cerkvi krivičnost, se žalostno vprašuje, če bo tako postopanje kat. cerkvi koristilo?!

Osebnost vest. Finančna tajnika gg. Pavel Jerovec in Karl Pogačar v Ljubljani sta imenovana za finančna svetnika.

V Gorici se je na inicijativo zdravnikov dr. Weinlechnerja in dr. Kürnerja otvoril kirurški sanatorij.

Umrl je v Gorici davčni upravitelj Al. Ošbat.

Resna beseda v resnem trenutku. Izvrševalni odbor kranjske narodno-napredne stranke je izdal sledeči komuniké: »Z ozirom na bližajoče se veljavne občinske volitve v Ljubljani in na splošni politični položaj, se je dosegel v narodno-napredni stranki med obema strujama sporazum in ustvarila podlaga za uspešno udejstvovanje strankinega kulturnega, gospodarskega in političnega programa. Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke ob tej priliki obžaluje medsebojne osebne napade strankinih pristašev, ki so se dogajali v zadnjem času v naprednem časopisju ter pozivlja vse pristaše k složnemu pozitivnemu delu.«

Infamija nemškega uradnika pri Južni železnici. Iz Ljubljane je poslala po naročilu CMD neka tvrdka pošiljatev na naslov: »Sl. šolsko vodstvo Ciril-Metodove šole v St. Rupertu pri Velikovcu, postaja Velikovec-Sinčavas, Koroško.« To je bilo 14. okt. t. l. Dne 12. nov. t. l. pa je dobila tvrdka pošiljatev vrneno z opazko: »Eine slovensche Schule in St. Rupert unbekannt.« Skrajno infamijo nemškutarskega uradnika kaže to dejstvo. Prvič že to, da si upa sploh tako laž napisati, drugič pa, da je rabil za to cel mesec. Slučaj je vreden, da se ga primerno osvetli na pristojnem mestu!

Duh se je omračil slovenskemu slikarju prof. Germu v Novem mestu. Odpeljali so ga v Prago.

Lovska razstava v Ljubljani se otvori, če ne nastanejo posebne zapreke, 26. t. m. in sicer v veliki dvorani »Mestnega doma«.

Železnica Gorica—Cervinjan. V kratkem se začne pripravljati dela za železniško zvezo Gorica—Cervinjan. Projektna dela bodo že tekom prihodnjega meseca končana.

Italijanstvo v Primorju. Jadranska sekcija »Legge Nazionale« priobčuje ravno kratek pregled o razvoju tega laškega društva, kakor tudi o izrednem delovanju omenjene sekcije. »Lega nazionale« je bila ustanovljena leta 1891, ter je imela čez dve leti samo eno šolo in tri otroške vrtce. Čez štiri leta se je zvečalo to razmerje na pet in šest. Pri desetem občnem zboru v Piranu leta 1906. je mogel poročati načelnik »Legge Nazionale«, da ima to raznarodovalno društvo že 21 šol in 11 vrtcev. Dva njegova zavoda ste prevzeli tržaški in goriški mestni občini v svojo oskrbo. Od vseh zavodov »Legge Nazionale« jih je pet v Trstu in okolici, 31 v Istri in 11 v Goriški-Gradiški.

Dnevna kronika.

v † Ivan Kozarac. Dne 16. tm. je umrl v Vinkovcih na Hrvaškem Ivan Kozarac, eden najboljših mladih hrvaških pisateljev. Svoje pripovedi in pesmi je objavljal v najčistejšem hrvaškem narodnem jeziku. On sam je pravzaprav

stvarjal jezik in frazeologijo, kakor to razumi samo oni, ki je odrasel v onem ravnem kraju slavonske nižine med onim z umetniškim užitkom in umetniškim čutom nadarjenim narodom. Ta narod se je zrcalil v njegovem celem bitju, prostodušno, enostavno z vsemi pogreški in vsemi vrlinami, z vso željo po življenju in vsemi lepimi in ugodnimi momenti. Ta narod je opisal v svojih pripovedih, a najboljšje v svojem romanu »Gjuka Begović«. To je bilo delo, katerega naše občinstvo skoro niti opazilo ni, in vendar je pokazal v njem Kozarac hrvaški narod v Slavoniji brez kritike, brez satire, z golim realizmom neprikrivane resnice. Vsa dikcija je iskrena, a tudi brezobzirna, za vsako stvar najde pravo besedo in pravi izraz. Lokalni ton, kolorit vaškega življenja, duševna sila in depresija ene narodne generacije, ki umira v omahovanju med altruizmom v krčmi in egoizmom v uživanju in udejstvovanju svoje volje: vse to je vpisano v tej povesti naravnost z mojstersko silo. V vseh svojih delih je upravo z neusmiljeno resnico kazal življenje in umiranje naroda, iz katerega je izšel, in to z veliko silo pravega pesnika in artista. Kozarac je bil rojen 8. februarja 1883 v Vinkovcih in je bil nečak pokojnega pisatelja Josipa Kozarca. Ljudsko solo in gimnazijo je obiskoval v Vinkovcih. Radi pomanjkanja sredstev je moral pusti študije. Potikal se je nekaj časa semintje, končno je šel k vojakom in je služil tam še pred prilično 2 letoma kot stražmešter v vojaški kadetnici v Karlovcu. Potem je bil nameščen kot tajnik društva hrvaških književnikov v Zagrebu. Že kot vojak je pisal pesmi in povesti pod imenom Vanja Kosan. Prva njegova pesem je bila tiskana v »Vienca« l. 1903. l. 1906 je izdal knjigo »Slavonska krv«, novele iz narodnega hrvaškega življenja v Slavoniji. V ilustrovanem »Obzoru« je tiskal njegov roman »Gjuka Begović«, njegovo najboljšje delo. Bil je marljiv sotrudnik »Savremenika«, »Obzora« in »Vienca«. Par dni pred smrtjo je v listu »Slobodna Rijec« izšla njegova povest »Gospodjica od zelenega drvetja«. Pokojni Kozarac je mlad podlegel sušici. Slava mu!

v Slovenski akad. klub »Gorup« v Kolinu ob Renu. V soboto 12. tm. se je vršilo ustanovno zborovanje slovenskih trgovski visokošolcev v Kolinu ob Renu. Pri tem zborovanju se je sklenilo opustiti prvotno nameravani naziv »Balkan« ter se je klubu nadelo ime »Gorup« po našem slovenskem Carnegie-ju Jos. Gorup, vitezu Slavinjskem, ki si je kot mecen stekel neveljive zasluge na polju slovenske trgovine in narodnega gospodarstva. Pri ustanovnem zborovanju je bil izvoljen sledeči odbor »Gorupa«: tov. France Rus preds.; tov. Janko Bukovec podpredsednik in blagajnik; tov. France Štajer tajnik in kajižničar. Klub ima svoje redne sestanke s predavanji in diskusijami vsako soboto ob 8. zvečer v društvenih prostorih Köln am Rhein, Severinstrasse 97, I. Etage. Vsako prvo soboto v mesecu pa se vrše zabavni večeri. Klubu so posebno dobrodošli oni rojaki ki bi slučajno potovali skozi Kelmorajn, ter so člani kluba pripravljani dotičnim rojakom iti v vsakem oziru na roko. V soboto 19. tm. predava v klubu tov. Krašovec o temi: »Moderni problemi obljudenja s posebnim ozirom na Malthusovo teorijo in žensko vprašanje«.

Rumunski minister zunanjih zadev v Berolinu. Rumunski zunanji minister Djuvara pride v soboto v Berolin, kjer se bo posvetoval z državnim kancelarjem Bethman-Holwegom glede rumunske industrijalne politike. Iz Berolina se vrne Djuvara preko Dunaja v Bukarešt, ostane na Dunaju ter se sešane z avstrijskim zunanjim ministrom Aehrenthalom.

50 letnico kmetijske šole v Križevcih bodo 19. in 20. t. m. zelo slovesno praznovali. K slavnosti so med drugimi povabljeni vsi še živeči bivši učenci zavoda.

Uvoz argentinskega mesa v Avstrijo. Poljedelsko ministerstvo je dovolilo občinskemu zastopu solnograškemu, da si dobavi večji kvantum argentinskega mesa pri pošiljatelj, ki dojde v januarju v Trst.

Menih Maczoch izročen ruskim sodiščem. Iz čenstohovske afere znanega meniha Maczocha je včeraj krakovsko sodišče izročilo ruskim oblastvom.

Jubilej. Gospa Irma Polakova, znana sloveča gledališka igralka v Zagrebu, slavi te dni 10 let, kar je angažirana na zagrebškem gledališču.

Dunajski »Vaterland« o Friedjungovih dokumentih. Včerajšnji »Vaterland« zatrjuje ponovno, da so Masarykove trditve o falzifikatih blaznost. Resnica pa je, da je avstrijski poslanik v Belgradu grof Forgach te listine kupil kos za kosom in jih pošiljal na Dunaj, kjer jih je zunanje ministerstvo spoznalo za prave (!) Falzifikatorji so sedaj začeli donašati falzifikate kar na kupe in grof Forgach jih je kupoval, četudi se je sekcijški šef v zunanjem ministerstvu Jettel temu branil (!) Še-le banu Rauchu (?) se je posrečilo ustaviti nadaljno nakupovanje teh dokumentov in to še-le potem, ko je poslanik grof Forgach že izmetal za nje 60.000 kron!! Generalni štab je bil prvi, ki je spoznal te listine za falzifikate pred seboj, zunanje ministrstvo pa je baje do zdanjega trenutka verovalo v pristnost teh dokumentov?! — Te trditve »Vaterlanda« so res klasične. Ali niso koncem koncev isto, kar trdi Masaryk? Le kak politični osel še more po teh »razkritjih« trditi, da je Forgach nepolžen! Najbolj klasična pa je gotovo trditev o baronu Rauchu.

Vsesokolski zlet v Zagrebu leta 1911.

Kakor poročajo hrvaški listi, bo torišče velikega vsesokolskega zleta 1. 1911 hrvaška stolica Zagreb. Dne 13., 14. in 15. avgusta prihodnjega leta bodo prihiteli sokoli iz vseh pokrajin, kjer se govori hrvaški jezik in iz vseh drugih slovanskih dežel v hrvaško metropolo, kjer bodo praznovali slovesno narodno manifestacijo. Sokolska slavnost je eminentno kulturnega pomena. — Kulturna skupnost vseh Slovanov in v središčni prihodnosti kulturna združitev vseh narodnosti sploh, to je vodilna misel in podlaga vseh sokolskih slavnosti. Politične demonstracije ne spadajo v sokolska društva. Prireditve za shod kakih 30 do 40 tisoč ljudi v enem mestu zahteva velikih priprav, ki se ne dajo izvesti v zadnjem momentu. Da se kolikor mogoče imenitno obnese hrvaški vsesokolski izlet prihodnje leto, se je v soboto zvečer sklical v Zagrebu sestanek, da se določijo komiteji za različne predpriprave. Starosta prof. Car je otvoril zborovanje in povdarjal veliko važnost bodoče sokolske prireditve. Pet let je minulo od zadnjega sokolskega zleta v Zagrebu. Prihodnje leto se pričakuje dosti večje število gostov kakor v prejšnjih letih. Vdeležbo so obljubili Francozi, večja skupina Rusov in Rusin, Poljaki; v posebno velikem številu se bodo vdeležili bolgarski in srbski sokoli, da se revanširamo za gostoljubje, ki so ga izkazali jugoslovanskim bratom na sokolskih zletih v Sredcu (Sofiji) in Belemgradu. (Slovenski sokoli se zleta slovanskega sokolstva nedvomno tudi udeležijo. Op. ur.) Predsednik povdarja, da so predpriprave že v teku. Važna je organizacija zleta v vseh podrobnostih. Zato predlaga govornik sestavo 22 komitejev. Za vsak komitej se zvoli predsednik. Vsi predsedniki in tajniki tvorijo centralni komitej, ki se ima baviti z vsemi vprašanji glede priprav. Govornik se obrača dalje na zagrebsko prebivalstvo, da podpira in sodeluje po možnosti pri predpripravah. Sokolska slavnost, ki bo združila vse Hrvate in Slované, je ob enem slavnost hrvaške metropole Zagreba, ki je izbran za središče take pomembne in impozantne slavnosti.

Po svetu.

v Pretep med rudarji. V noči od 15. do 16. nov. je nastal v Postbecku, kjer je uslužbenih tudi mnogo Slovencev, pretep med inozemskimi in domačimi delavci. Pri pretepu je bil en Rumunec usmrčen, en Avstrijec pa težko ranjen. Dva druga delavca sta lahko ranjena.

v Pretep med nemškimi dijaki. V torek popoldne je prišlo v Stockerau pri Dunaju do strahovitega pretepa med nemškimi nacionalnimi in nemškimi klerikalnimi dijaki. Pri pretepu je bilo 7 dijakov težko ranjenih. Morala je nastopiti žandarmerija z bajoneti, da je razgnala te pobesnele dijake.

V New Yorku se je otvorila prva slovenska šola. Ima 15 učencev. Pouk je vsako soboto od 9. do 11. ure.

v Slikar Eksner umrl. Znani slikar profesor Julij Eksner je 15. t. m. umrl v Kodanju star 85 let.

v Smrtna obsodba štirikratnega morilca. 15. tm. je porotna sodnija v Chemnitzu obsodila 4 kratnega morilca Maksa Manna, ki je v Mit-tweidi obesil svoja 2 otroka, potemus tretil svojo gospodinj in umoril njeno hčer, zažgal hišo in se nazadnje skušal obesiti, dvakrat na smrt in v 15 letno ječo. Mann je sprejel obsodbo čisto mirno.

v Sporazum med lesnimi industrijaleci in trgovci. Iz Milana poročajo, da se pripravljajo v lesni industriji in trgovini važni koraki, kako bi se zvečal izvoz lesa, istočasno pa izravnale cene lesu. V tem smislu se dogovarjajo lesni industrijanci iz Avstrije, Ogrske, Hrvaške in Rumunske, da se ustanovi splošni in enotni temelj za izvoz lesa v Italijo, na Zahod in Severno Afriko, ravnotako v Alžir, Tunis, Maroko, Tripolis, Bengazi in Egipt. Predvsem gre za to, da se določi izvozna količina lesa, obenem pa enotna cena za les. Dogovori se vrše uspešno. Pričakuje se, da pride v najkrajšem času do uspešnega zaključka. Na Dunaju in morebiti tudi v Budimpešti hočejo ustanoviti prodajni urad: „Societa anonima Riccardo Qualino“ v Milanu, neko drugo društvo, ki ima skoraj vse delnice lesne industrijske družbe na Dunaju in Budimpešti, „Holzindustrie-Gesellschaft“ (prej Götz & Comp.) in gozdarsko industrijsko družbo na Sedmograškem in končno lesna firma Groedl.

Obrambni vestnik.

Preblavska slatina. K zadnji notici v št. 250 „Nar. Dn.“ nam daje g. Ortner pojasnilo, da on ni zakupnik te slatine, ampak le uradnik tamkaj, dalje da on ni žid, in končno, da je sicer trdka Unger, ki je do 1. sept. tl. imela slatino v zakup, res zvišala cene, katere pa so se s 1. sept., ko so lastniki sami zopet prevzeli razpošiljanje, zopet znižale. Toliko v svrhu resnične informacije! Naše konkluzije, da nimamo povišanja

kupičiti premoženja nemškemu podjetju, ampak da moramo podpirati domačo Tolstovrsko slatino, seveda ostanejo v polni veljavi!

v Za Ciril-Metodov obrambni sklad so se nadalje zavezali prispevati p. n. gg.: 850. Ivan Gorup, glavni zastopnik prve češke zavarovalnice v Trstu (plačal 50 K); 851. Ivan Prekoršek pot. učitelj družbe sv. Cirila in Metoda.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

SKLICANJE DRŽAVNEGA ZBORA.

Dunaj, 18. nov. Današnja »Wiener Zeit.« prinaša cesarjevo lastnoročno pismo, s katerim se sklicuje državni zbor.

POGAJANJA V PRAGI.

Praga, 18. nov. Včerajšnje prekinjenje sporazumnih pogajanj v Pragi še ne pomenja, da so se ista razbila temveč le začasno ustavila. Na obeh straneh se trudijo pogajanja tudi med zasiedanjem državnega zbora nadaljevati. (Tako slika položaj vladni c. kr. korespondenčni biro. Op. ur.)

STAVKA BRIVSKIH POMOČNIKOV V TRSTU.

Trst, 18. nov. Vsi tukajšnji brivski pomočniki — okrog 260 po številu — so začeli včeraj stavko. Zahtevajo popoln nedeljski počitek.

BOLEZEN GROFA TOLSTEGA.

Postaja Astapovo, 18. nov., ob 8.50 dop. Grof Tolstoj je prebil noč brez spanja; še-le proti jutru je malo zadremal. Vročina ima 37.3, srce bije slabo, žila je boljša.

Petrograd, 18. nov. Grof Tolstoj še vedno ne pusti svoje žene k sebi. Grofica je bojda vsa obupana.

Varšava, 18. nov. Na naročilo rusko-pravoslavne metropolita v Petrogradu je odpotoval škof Ciril k bolniški postelji grofa Tolstega, da bi ga skušal spraviti s pravoslavno cerkvijo.

ŠKANDALI V GRŠKI VOJNI INTENDANTURI.

Atene, 18. nov. Vlada je izdelala zakonsko predlogo, s katero se bo odpravila armadna intendatura in bodo prevzeli upravo vojnih potrebščin finančni in posebni upravni uradniki. Vse vojne ministre zadnjih 6 let se bode poklicalo zaradi nerednosti v vojni intendaturi na odgovor.

JAPONSKI DREADNOUGHT.

London, 18. nov. Kakor poročajo londonski listi, so naročili Japonci na Angleškem jeden dreadnought z vsebino 27 tisoč ton.

TRAGIČNA SMRT AVIJATIKA.

Denver, 18. nov. Avijatik Johnstone, kateri je dosegel glede višine svetovni rekord, je padel z višine 800 čevljev na tla in bil takoj mrtev.

RAZPUST ANGLEŠKEGA PARLAMENTA.

London, 18. nov. Vlada vstraja pri svojem sklepu razpustiti kolikor mogoče hitro parlament. Vlada namerava doseči, da spodnja zbornica sprejme proračun istočasno, ko se bode razpravljalo v lordski zbornici o veto-načrtu. Parlament bo najbrže razpuščen dne 28. nov.

Tržne cene.

Dunaj, 17. nov. Borza zakmetijske pridelke. Navzlic medlim amerik. poročilom je bila tendenca tukaj trdna, ker so lastniki vstrajali pri svojih zahtevah. Seveda je došlo le do malega prometa.

Budimpešta, 17. nov. Mast. Svinjska mast 168, namizna slanina 140.

Praga, 1. nov. Sladkor. Surovi sladkor K 20'95, nova kampanja K 21'80. Tendence: trdna, vreme lepo a mrzlo.

Budimpešta, 17. nov. Žitna borza. Pšenica za april K 10'91, rž za april K 7'88, oves za april K 8'27, kornuza za maj K 5'62. Pšenice se zmerno ponuja in kupuje, tendenca prijetnejša, promet 15 tisoč stotov, pšenica v efektivni in oves nespremenjen, ostalo je bilo trdno, termini so se tekom borze utrdili. Vreme vetrovno in se jasni.

Trst, 17. nov. Sladkor. Centrifugal pilés prompt K 28 do K 30, za dobavo K 27³/₄ do K 28¹/₄. Tendence stalna.

Budimpešta, 17. nov. Svinjski sejm. Ogrske stare težke 140—142, mlade težke 148—150, mlade srednje 152—157, mlade lahke — v kg. Zaloga 24.006 komadov.

v Darila za muzej. Zgodovinski in narodopisni oddelk. Darovali so zadnji čas: M. Strnad pri Sv. Benediktu v Slov. gorah 4 stare knjige in pesmarico v rokopisu, J. A. Glonar in M. V. Brezovnik večjo zbirko knjig, P. Markovič, akademski slikar v Rožku na Koroškem, naprsni relikvijar iz prve polovice 18. stoletja z žepičem, Jak. Božič, stud. iur. 1 srebrnjak Leopolda I., M. Kurent. geod., 4 bakrene rimske novce, najdene v Sevnici, prof. Bezenšek 2 srbska novca, dr. Jos. Vošnjak v Slov. Bistrici 200 let staro ključavnico, 1 medaljo in 10 starih novcev, Al. Kramberger, gimnaz., star oblič z letnico 1549 in 1755. Fr. Strnad staro knjigo, g. Plepelec, župnik pri Sv. Emi, star novce, hrbenico predpt. živali, Kuzmičev evangelij, g. J. Vreže, ckr. učit. profesor v Mariboru, staro podobico jareninske matere božje, Fr. Pollak, farmacevt v Ptuj, 3 neolitska dleta in 1 sekiro iz okolice Sv. Tomaža, brončeno zapponko in več drugih drobnih predmetov iz gomil pod Ptujsko goro, 5 lončarskih posod z različnimi nakraski, 2 tobačni pipi, izrezljano škaflo domačega dela za kresilo, meden ženski pas, J. Pajtlar, Sv. Lovrenc nad Mariborom (po gospodu Štatu) žensko jopico, kapo in 2 peči, Alojzij Rakovec, 24 avstr. denarjev, zob predpotopne živali, J. Pograjc 2 stara denarja, Štef. Pivec 2 rimska denarja, V. Janžekovič, župnik v Svečini, okamenine morske školjke, V. Mikuš, župnik v Št. Jurju ob juž. žel., starinski meč, Fr. Horvat, slikar v Mariboru, starinsko bodalo, Fel. Stegnar 3 srebrne rimske novce, J. Pesek, posestnik v Št. Janžu na Dr. polju, 2 majoliki, J. Čede, župnik v Studencah, srednjeveški novce, g. J. Vesenjaki 9 dalmatinskih pisank, J. Tašnar, cand. iur., 12 starih novcev, J. Lončarič, kaplan v Št. Jurju ob Tab., 6 starih knjig, staro prerokovanje (v rokopisu), „hišni žegen“ (tiskan) in 7 podobic, prof. Kaspret v Gradcu več knjig zgodovinske vsebine, Fr. Podobnik, nadučitelj v p. v Mariboru Murnov Slovar, nekdan last Stanka Vraza, Al. Onišak v Veržetu starinsko lončeno posodo, M. Kapun v Veržetu posodbo in pripravo za prejo, Fr. Ver v Vičavi odlomke prazgodovinske posodbe. Vsem rodoljubom se muzej prav toplo priporoča, da mu pridobivajo zgodovinskih in narodopisnih predmetov.

Dve mali novi

hiši

z vrti, postavljeni na mojih stavbiščih
v Zavodni pri Celju, takoj prodam.

Vinko Kukovec, stavbni podjetnik
na Lavi pri Celju. 626 3-1

Naznanilo in priporočilo!

Naznanjava slavnemu občinstvu,
da sva prevzela z današnjim dnem
gostilno g. Radeja na Bregu pri
Celju. Točila bodeva vedno dobra,
pristna domača vina ter izborna
pivo, na razpolago bodo tudi topla
in mrzla jedila.

Za mnogobrojen obisk se
priporočava

Anton in Jožefa Špes
Breg pri Celju.

Tovarniška zaloga

vsakovrstnega papirja, pisalnih potrebščin, trgovskih knjig,
na debelo in drobno pri

Goričar & Leskovšek v Celju
Graška cesta št. 7.

Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank in risalnih skladov
po novih predpisih. — Tiskovine za vse urade.

177 88-75